

עין משפט נר מצוה

קמוז:

אסור לסייען ואסור לעשות שליחות. תימה לר' יוסי דלמר לעיל בפרק ב"ש (דף מה.) דקדשי עובדי כוכבים השוחטן בחוץ חייב לא ה"ל למיתני הכא לשון אסור כדמוכח בריש פ' בתרא דיומא (דף עג.) דחויב הל' כרת לית אסור לפי שיש כמה עבודות דלא מתייב עלייהו בחוץ דאסור לסייען דגזרינן אטו עבודה דנת חיובא:

במאן ברבי אעזר בן שמוע בוי. עיקר מילתיה במנחות

בהקומץ רצה (דף כג.):

גבה חמשים מכל שבט ושבט שהן שש מאות. הא דכתיב

הכא כסף והכא זהב מפרש לקמיה דה"ק וגבה כסף שוה נ' שקלים של זהב לכל שצט דהיינו שוה שש מאות והב לכל השצטים ור"ת אומר שיש במדרש דנתן לו חמשים שקלי זהב דהיינו שש מאות שקלי כסף וזהב

דבב' שור שנגח (ב"ק דף לו.) משמע דדינר של זהב שוה כ"ה של כסף ואומר ר"ת דדינר של זהב עב כפלים משל כסף ומדע מדלמרי' בפי' אלו טריפות (חולין דף נה:) גבי טמול ואי אישתמיך ביה כעובי דינר זהב כשירה משמע דמשונה בעוביו משל כסף ט': **אימא** בבב' מקומות מחנה ישראל. שאפילו

בר אבב מיי' פי"ט מהל' מעט"ק הלכט טו:

בה ד מיי' פי"ז מהל' אסורי מונח הליג' ופי"ו הל' ב:

בו ה מיי' פי"ז מהל' בית הכמורה הל' יא ופי"ג מהל' בית מקדש הל' ב:

תורה אור השלם

1. דבר אל אחרן ואל בניו ואל כל בני ישראל ואמרת אליהם זה הדבר אשר צוה יהוה לאמור: ויקרא יז, ב
שקלי וקרב משקל שש מאות.

הרי"א כא, ה

3. ויאמר המלך אל ארונה לא כי קנו אקנה מאותך במחיר ולא אעלה לידוה אלאו עולות תבם וזמן דוד את הגרן ואת ההקר בכתף שקלים ונחשים:

ש"ב בר, כד

4. ויאמר ארונה אל דוד יקח ויעל אתי הפלך הדוט בעטיו (ובענין זאת ההקר לעלה והמורגים וכלי ההקר ונחשים:

ש"ב בר, כב

5. הזה שמתיך למורג חרין קדש בעל פסיות תדרש חרים ותקד ונקעות בפני תשים:

ישעיה מא, טו

6. ונסע אהל מועד מחנה הלוים בחור המנוח כאמר יצחק בן יצקו איש על ידו במדבר ב י

מוסף רש"י

איפרא הורמיז. נכחית היתה וכן שמה. ולשון יוני איפרא חן, כמו (ב"מ קט.) פטריון נמטייה לריש, הורמיז כמו (ב"ב עב.) הורמיז בת לילית, כלומר יופי שמים היו לה (נדה ב.) שירתון. מול ורפס וטוט שמים גורש (שבת טז) עיזא דקרקסא. דף גדול ועב מאלד ורמז וטרף כפנימות הכרזה לחטא, עמוקות וסופות וז אלל וזרשין צו תפולה שמעבירן עליו כהפניות והפניות נכנסו כדשים והתפולה נחבטת (ש"ב בן דובש"ו תמורה יח.) עזא, עז של כחל נחפנין עליו להכבדו, קורקסא נסר גדול מלא ימדות: דריישון דישאי. שנתפנין אטו עב התפולה וקוסרין צו שוררים ונחשנין אטו ונידושת התפולה: מאר קרא. מומיגים לנורף דישא, דכתיב מורג וכתיב מדוש (מנחות כב.) למורג חרין. טרף כפנימות וכן פסיפות (ע"ז שם.) חרין, יפה ומלמדי (מנחות שם):

דאפי' **אקשווי**. אצר לתשמיש לא אקשו והיא שהיתה יודעת בדבר אמרה לשלוחי יהושע בלשון זה: **דאמר מר**. במכילתא בפי' יתרו: **אמרה ימחל לי בשביל הכל ופשטים וחלון**. במכילתא נאמן מניח הכי אמרה רבש"ע בג' דברים חטאתי בג' ימחל לו) כחבל ופשטים וחלון שהיו מנאפים עולין אליה כחצלים דרך החלון ויורדים וגם טומנתם כפשמי העץ ובאותן שלשה דברים עצמן זכתה להציל השלוחים: **אסור לסייען**. בשעת אסור הבמות כגון בזמן הזה דקדושת ירושלים אין אחריה הימר: **אורויי לן**. היאך יעשו: וילו דכרו פתין עולמי גילאי. לכו וקחו שני עובדי כוכבים בחורים בני גיל אחד שכן נוי לדבר: **דמסקא ימא שירטון**. לימורן^[כ] בלע"ז ומתיבש ונעשה קרקע דבעינן שלא נשתמש הדיוט במזבח: **ואייסו זיבי חדסי**. שלא נשתמש בזה אדם שלא יהא שצרי כלים: **ואפקו נורא ממרא** ^[כ] **חדשא**. י"ל שהוא פויישי"ר^[כ] של איסתמא לאיירי בלע"ז

שמוציאין צו אש מן האבנים: ה"ג כמאן כר"א בן שמוע דתניא ר"א בן שמוע אומר מה מוצא נו'. ובת"כ היא שניה בפרשה ראשונה: **כחוב אחד אומר**. צרימא וז משובשת כספרים ושנויה היא ^[כ] כספרי בברכת כהנים וכן היא שניה הא כיצד מקום מוצח כחמשים וכל הבית בשש מאות רבי אומר בשס אלף יוסי בן דוסמאי גבה מכל שצט חמשים שהן שש מאות ר"א בן שמוע אומר ויקן דוד את הגורן כדמפרש בענין ^[כ] ויתן דוד לארונה לו במקום [שקלן] זהב משקל שש מאות אלף הבקר לעולה והמורוגים וכלי הבקר לעצים ככסף שקלים חמשים ויאמר ^[א] לארונה וגו' (ע"כ הגי') והכי פירושא דקרא ויקן דוד את הגורן ולא פירש כמה קנאו שהרי פירשו במקום אחר כצר (דה"א כא) ויתן דוד לארונה במקום וגו' ואלת הבקר קנה בכסף שקלים חמשים (וזב): ט') **הא מודה ר' אלעזר בנמה**. דקתני המורוגים לקח דוד לעצים כדצר לארונה: **משקל כל שש מאות**. לקמיה מפרש כסף שוה משקל שש מאות זהב ^[ב]: **מטה של טורנל**. כך נקרא במסכת פרה (פ"ב מ"ט): **עיזא דקורקסא**. כמין עז של עץ ויש צו ימידות חדים וגם עשין חריצים חריצים קרינ"ש ומוליכו ומציאו על הקשים של דישה לאחר שנידושה ומתחתכין ונעשין תבן ^[א]: **מאי קרא**. דהוא עשוי חריצים ומוכן לדוך ^[א] ולדוק: **כסף שש לו מאות שקלי זהב**. וה"ק כסף שוה שקלים חמשים של זהב גבה מכל ישראל אולי ישראל קלים שס: **שער נקנור**. של עזרה היה ^[א] שער המזרח [מדות פ"א מ"ד]: **והן הן קלעים שנמדנר**. לפנים משער נקנור הוה כמקום לפנים מן הקלעים במשכן: **אימא כנל מקומות מחנה ישראל**. שאפי' בשעת סילוק מסעות אין נפסלים אלא מוליכן עמו ובמקום חנייתן אוכלין ^[א] במחנה: **עוד אחרים היסה**. מחנה רביעית חלוקה מהר הבית ומעורה: ולא היו עושנין עליה. על הנכנס לה בטומאה. במסכת כלים (פ"א מ"ח) מפרש מה היא חלוקתו מהר הבית: **דמחנה לויס מיהא הואי**. ומחנה ישראל הוא דאס לא כן דמחנה ישראל הואי ולא מחנה לויס:

נמאלא

בז' זיל ממנא (ש"ח.) ראה אות ז' בן) כהנאי פריש"ל. ופי' מלת. ואצוי"ר פי' פלגה (לעזר ושי"י) בן) היא בתורת הכנים כל"ל (צ"ב:) בן) כהנאי נוסף ומה מפורש בענין: ל) כהנאי"י לארנן וכן הניה ב"ח ובי"ה בגמ' לפנינו. ונש"מ הניה בגמ' ארונה וצ"ב: (לא) שנאמר ויאמר כל"ל (ש"ח:) לב) זיל זהב משקל (ש"ח:) לל) זהב, אלמא מודה ר' אלעזר בבמה דקתני המורוגים וכו' (כחכחו בדבור הקודם) (צ"ב, י"ב וי.) ודלא כהנ"ח אות ב' לר' נ"ח חרין (גמיון:) (לה) כהנאי"י ודיו' לדוש: ז) זיל בשש (ב"ש,) ובי"ה בגמ' דכיינ: לו) זיל הוא (ש"ח:) לח) זיל אוכלין (ב"ש:) בל) דחבובי (ש"ח):

מסורת הש"ס

(א) מכילתא יתרו פ"א, ט' ח"כ אחרי פרש' ו ח"א, ספרי ראה ע, א) ירוש' מגילה פ"א הי"א, (ד) כ"ב ח, ט) ע' מ"ש רש"י נדה כ: וע"ע תו' צ"ח ת. ד"ה איפרא, ופ"ה דרין. לט. ד"ה להומת, (ו) מנחות כב. ח"כ וקרא נדבה פריש' ד פי"ו ה"ה, (ו) ע' רש"י נח"א, ט) צ' ספרי נשא מב, ראה קי, ברכה שגב, ט) מנחות כב. וע"ז כד:, (י) ספרי נשא וברכה שם, ט) חוספ' דכלים פ"ק ה"י, (ט) לעיל סא: [מנחות לה,] (ט) [וע"ע תו' כמובות לט. ד"ה נתן, ובצ"ח מד: ד"ה אחד, ובשעויות מד: ד"ה המקבלת, ובכורות נ. ד"ה דמודבנא.

הגהות הב"ח

(א) גמ' דמטה לויס מיהא הואי: (ב) רש"י ד"ה הא מודה זיל קודם ד"ה כחוב אחד כי [נסך ז"ל ויתן דוד לארנין] במקום שקלי זהב משקל וכו' ככסף שקלים חמשים שנאמר (ויקן) [ויאמר] דוד וגו' והכי פירושו דקרא וכו' ולא פי' כמה וכו' חמשים הס"ד:

לעזר רש"י

לימור"ן. טוט, בוך. פריש"ר פרש"ל. מצית (חובתיס פלדה שחובטיס בה את הצור כדי להוציא ניצרון.) אצוי"ר. פלדה. קרינ"ש קרינ"ש, חריצים.

שינויי נוסחאות

[א] גי' הילקוט בחבל חלוקן ורחובתא (ח"א וחוה"א יד) (שי"ח): [ב] הגי' כהנאי"י ואסור לעשות שליחותן. וכו"ג המוס', וכן גי' הידועה' פ"ק דמגילה. ועי' מנחת שלמה ח"ח סי' ש"ח ס"א דגי' דשעמתי יס לפרש דלון אסור מקטיע אלף איז עושה כן בשלמות הניז, משא"כ להיור' מוסרס דאסור גס מקטיע בלחוד עיי"ש. ועי' נפש יהודה יעלה יו"ד סי' קמ"ז שחילק עור בין הנירקסאות בענין אחר: [ג] זיל רבא (ש"ח:) ד' ולאורויי להו (ב"י:) [ח] שדרה עגלא חילתא לקמיה דרבא שלחה ליה כו' כל"ל (ש"ח:) [ו] גי' רש"י גילאי ובי"ה כ"כ, וכו' מהרש"א דכ"ה נתן: [ז] [ו] דיו ממנא. וע"ז ב"מ יא' וכל דמוסיס כפרש"י: ולפעניו עפי"ו ב"י:) ס"א ממנא (ב"ב וי:) [ח] זיל נשתמיש. וכן בקמון (ב"ש,) וכו"ה נמנחות כב (ש"ח:) [ז] תיבת וגו' ליתא ככ"ש: [ז] ראה גינסא הנטום כפרש"י: [יא] נמנחות שס איתא רב יהודה וע"ז הוא סתמא ע"ש (והג"י:) [יב] זיל דשתאי (ש"ח:) [יג] כהנאי"י וכן נמנחות רב יוסף: [יד] זיל רחבה (ש"ח:) [טו] קשיין קריא אהרדי (ש"ח:) [טז] זיל אימא ומיבת ה"ק נמחק (ש"ח:) [יז] מיבת נאכלים נמחק (שסח"י:) [יח] ישראל. א"ל ר"צ לרב הונא וכו' כל"ל והשאר נמחק (ש"ח:) [יט] כשם שהיו מחנות במדבר כך היו מחנות בירושלים כל"ל (ב"ש:) [כ] שבמדבר אימא בכל מקומות מחנה ישראל כל"ל (ש"ח:) [כא] היתה שם חיל ועזרת נשים ולא היו כו' (ב"ש, ב"י,) וכו"ה בש"מ אלא דלי"ג חיל: [כב] זיל אביי (ש"ח:) [כג] הוא א"כ נמצאו כו' (ב"ש:) [כד] ימחל לי (ש"ח:) [כה] טוט, בוך (לעזר רש"י):

בז' זיל ממנא (ש"ח.) ראה אות ז' בן) כהנאי"י פריש"ל. ופי' מלת. ואצוי"ר פי' פלגה (לעזר ושי"י) בן) היא בתורת הכנים כל"ל (צ"ב:) בן) כהנאי נוסף ומה מפורש בענין: ל) כהנאי"י לארנן וכן הניה ב"ח ובי"ה בגמ' לפנינו. ונש"מ הניה בגמ' ארונה וצ"ב: (לא) שנאמר ויאמר כל"ל (ש"ח:) לב) זיל זהב משקל (ש"ח:) לל) זהב, אלמא מודה ר' אלעזר בבמה דקתני המורוגים וכו' (כחכחו בדבור הקודם) (צ"ב, י"ב וי.) ודלא כהנ"ח אות ב' לר' נ"ח חרין (גמיון:) (לה) כהנאי"י ודיו' לדוש: ז) זיל בשש (ב"ש,) ובי"ה בגמ' דכיינ: לו) זיל הוא (ש"ח:) לח) זיל אוכלין (ב"ש:) בל) דחבובי (ש"ח):